

9.7.2004

2526/4/02

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Ilkka Rautio

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Matti Vartia

**ALAIKÄISEN KIINNIOTOSTA ILMOITTAMINEN SEKÄ
LÄSNÄOLOMAHDOLLISUUDEN VARAAMINEN HUOLTAJALLE JA
SOSIAALILAUTAKUNNAN EDUSTAJALLE KUULUSTELUSSA**

1
KANTELU

Kantelija pyysi 21.10.2002 päivätyssä kirjeessään oikeusasiamiestä tutkimaan alaikäisen tyttärensä A:n kohtelua Helsingin kihlakunnan poliisilaitoksella esitutkintaan ja pakkokeinojen käyttöön liittyvissä asioissa.

- - -

3
RATKAISU

3.1
Kiinnioton edellytykset

A oli kiinniotettu 6.9.2002 klo 1.30 ja hänet oli päästetty vapaaksi samana päivänä klo 14.35. Asiakirjojen mukaan kiinnioton perusteena oli se, että hänen epäiltiin yhdessä kahden muun henkilön kanssa syyllistyneen ryöstöön ja jatkavan rikollista toimintaa. Selvityksen mukaan kiinniottoon oli vaikuttanut myös henkilöllisyyden selvittämisen tarve, koska epäillyillä ei ollut henkilöllisyyspapereita.

Selvityksen mukaan asianomistaja oli ilmoittanut joutuneensa ryöstetyksi 6.9.2002 yhden aikaan yöllä Johtokiventiellä Helsingissä. Hän oli ilmoittanut tekijöiksi kaksi tummaihoista miestä ja yhden tummaihoisen naisen. Poliisi epäili saman seurueen syyllistyneen myös teräaseella tehtyyn ryöstöön vajaa tunti aiemmin Meripihkatiellä. Poliisipartio tapasi Johtokiventien ja Pihlajamäentien risteyksessä tuntomerkkeihin erittäin hyvin sopineen seurueen, johon kuului A:n ja kaksi tummaihoista miestä. Molempien rikosten tapahtumapaikkojen ja epäiltyjen kiinniottopaikan etäisyys oli noin 100-150 metriä.

Pakkokeinolain (PKL) 1 luvun 2 §:n mukaan jos pidättämiseen on edellytykset, poliisimies saa ottaa rikoksesta epäillyn kiinni ilman pidätysmääräystäkin, jos pidättämisen toimeenpano voi muuten vaarantua. Poliisimiehen on ilmoitettava kiinniottamisesta viipymättä pidättämiseen oikeutetulle virkamiehelle, Tämän on 24 tunnin kuluessa kiinniottamisesta pääteettävä, onko kiinni otettu päästettävä vapaaksi vai pidätettävä.

Esitutkintalain (ETL) 21 §:n 2 momentin mukaan epäilty, jota ei ole pidätetty tai vangittu, on velvollinen olemaan läsnä esitutkinnassa kerrallaan enintään 12 tuntia ja, milloin pidättämiseen on PKL 1 luvun 3 §:n mukaiset edellytykset, enintään 24 tuntia.

PKL 1 luvussa, jonka 3 §:n mukaan – sellaisena kuin se tapahtuma-aikaan oli – rikoksesta todennäköisin syin epäilty saatiin pidättää mm. jos rikoksesta oli säädetty lievempi rangaistus kuin kaksi vuotta vankeutta, mutta siitä säädetty ankarin rangaistus oli vähintään vuosi vankeutta ja epäillyn olojen tai muiden seikkojen perusteella oli todennäköistä, että hän:

- a) lähtee pakoon taikka muuten karttaa esitutkintaa, oikeudenkäyntiä tai rangaistuksen täytäntöönpanoa (paonvaara); tai
- b) vaikeuttaa asian selvittämistä hävittämällä, turmelemalla, muuttamalla tai kätkemällä todistusaineistoa taikka vaikuttamalla todistajaan, asianomistajaan, asiantuntijaan tai rikoskumppaniinsa (soikemisvaara); taikka
- c) jatkaa rikollista toimintaa (jatkamisvaara).

Pidättäminen on PKL 1 luvun 3 §:n 2 momentin mukaan mahdollista myös kun jotakuta on syytä epäillä rikoksesta (vaikka epäilyyn ei siis olisikaan todennäköisiä syitä), jos pidättämiseen muutoin oli edellä 1 momentissa säädetty edellytykset ja epäilyn säilöön ottaminen oli odotettavissa olevan lisäselvityksen vuoksi erittäin tärkeää.

PKL 1 luvun 3 §:n 3 momentin mukaan pidättämisestä päätettäessä on otettava huomioon kohtuusnäkökohdat. Sen mukaan ketään ei saa pidättää, jos se asian laadun taikka rikoksesta epäillyn iän tai muiden henkilökohtaisten olojen vuoksi on kohtuutonta. Epäillyn iän huomioon ottaminen tarkoittaa ennen muuta alle 18-vuotiasta. Hallituksen esityksessä (HE 14/1985, s. 50) todettiin että pidättäminen voi vaikuttaa haitallisesti erityisesti nuoreen henkilöön ja siksi alle 18-vuotiaan epäillyn pidättämistä olisi mahdollisuuksien mukaan vältettävä. Aivan kokonaan sitä ei voida välttää esimerkiksi siksi, että nuoret syyllistyvät usein niin sanottuina jengeinä laajoihinkin rikossarjoihin, joiden selvittämisvaiheessa jälkien peittelemisvaara on usein poikkeuksellisen suuri. Hallituksen esityksessä katsottiin, että nuoren henkilön ollessa epäiltynä matkustuskielto ehkä vielä ilmoittautumisvelvollisuudella teho stettuna voisi jossakin tapauksissa olla käytökelpoinen vaihtoehto pidättämiselle.

Käsitykseni mukaan selvityksestä ilmenevät seikat antoivat aihetta selvittää A:n ja hänen seuraassaan olleiden henkilöiden tekemisiä tapahtuma yönä ja heidän mahdollista osuuttaan rikokseen. Minulla ei ole myöskään aihetta epäillä poliisin sen hetkisen arvion asianmukaisuutta siitä, että tapauksessa oli vaara vakavaksi katsottavien rikosten (ryöstö) jatkumisesta. Käsitykseni mukaan kiinniotolle esitetyt perusteet eivät ole kuitenkaan olleet erityisen vahvat. Kyse on rajatapauksesta, jossa olisi voitu perustellusti päätyä toisenlaiseen lopputulokseen.

Kiinnioton kohdistuminen A:han ja hänen seuralaisiinsa on perustunut heidän oleskeluunsa rikospaikan lähellä ja heidän ulkoisen olemuksensa soveltumiseen epäilyistä saatuihin tietoihin. Epäilyn kohdistaminen tämänkaltaisilla perusteilla

on ymmärrettävää ja käytännössä välttämätöntäkin, mutta siihen sisältyy olennainen erehtymisen vaara.

Selvityksessä kiistetään, että kiinniottoon olisi vaikuttanut kiinni otettujen ihonväri muutoin kuin tunnistamiseen vaikuttavana seikkana. Käsitykseni mukaan asiassa ei ole myöskään ilmennyt, että kiinniottamiset kriteerejä ei olisi tapauksessa tulkittu "normaali tulkinnasta" poikkeavalla tavalla.

Säännökset antavat poliisille harkintavaltaa kiinnioton edellytyksiä arvioitaessa. Katson, että asiassa ei ole ilmennyt aihetta epäillä, että poliisi olisi menetellyt lainvastaisesti A:n kiinniottamisessa.

3.2

Kiinniottamisesta ilmoittaminen

Kantelussa arvosteltiin sitä, että kiinniottamisesta ei ilmoitettu A:n äidille tai sijoituspaikkaan.

Malmin poliisipiirin johtaja katsoi selvityksessään, että säännösten mukaan poliisimiehet eivät ole velvollisia ilmoittamaan kiinniotosta muille kuin pidättämiseen oikeutetulle virkamiehelle. Poliisimiehet ovat siten hoitaneet virkatehtävänsä voimassa olevan oikeuden mukaisesti eivätkä he ole olleet velvollisia ilmoittamaan kiinniotosta muille kuin päivystävälle komisariolle.

Helsingin kihlakunnan poliisilaitoksen lausunnossa katsottiin, että poliisi ei ole toiminut asiassa lainvastaisesti, vaikkakin ottaen huomioon kiinniotetun alaikäisyys, asiallista olisi ollut ainakin pyrkiä ilmoittamaan kiinniottamisesta A:n äidille tai sijoituspaikkaan, sillä mitään laillista estettäkin ilmoittamiselle ei ollut.

PKL 1 luvun 7 §:n 2 momentin mukaan pidättämisestä on viipymättä ilmoitettava pidätetyn osoituksen mukaan hänen omaiselleen tai muulle läheiselleen. Sitä vastoin PKL ei velvoita tekemään em. ilmoitusta henkilön kiinniottamisesta.

Poliisilain (PoL) 2 §:ssä on säädetty poliisin toiminnan yleisistä periaatteista. Poliisin toimenpiteet on suoritettava aiheuttamatta suurempaa haittaa, kuin on välttämätöntä. Toiseksi poliisi ei saa puuttua kenenkään oikeuksiin enempää, kuin poliisin tehtävän suorittamiseksi on tarpeen. Niin ikään poliisin toimenpiteiden on oltava perusteltuja suhteessa tilanteen kokonaisarviointiin vaikuttaviin seikkoihin.

ETL 8 §:n mukaan esitutkinnassa kenenkään oikeuksiin ei saa puuttua enempää, kuin se on välttämätöntä esitutinnan tarkoituksen toteuttamiseksi. Esitutkinnassa ei saa myöskään aiheuttaa kenellekään tarpeettomasti vahinkoa tai haittaa.

Esitutkinnasta ja pakkokeinoista annetun asetuksen (EPA) 11:ssä on säädetty lasten kohtelusta esitutkinnassa. Sen mukaan lasta on kohdeltava esitutkinnassa hänen ikänsä ja kehitystasonsa edellyttämällä tavalla. Erityisesti on huolehdittava siitä, ettei lapselle aiheuteta tarpeettomasti haittaa koulussa, työpaikalla tai

muussa hänelle tärkeässä ympäristössä. Asetuksessa lapsena pidetään alle 18-vuotiaasta henkilöä.

Sisäasiainministeriö on 3.4.2002 antanut kyseisenä ajankohtana voimassa olleet pidätettyjen käsittelyohjeet (SM-2001-778/Tu-41). Ohjeen kohdan 2.1.1 mukaan mitä ohjeessa on sanottu pidätettyjen kohtelusta, on vastaavasti sovellettava myös rikoksen tai muun laillisen perusteen johdosta kiinni otettujen kohteluun. Ohjeen kohdan 2.2.1 mukaan pidättämisestä on viipymättä ilmoitettava pidätetyn ilmoittamalle omaiselle tai muulle läheiselle henkilölle. Jos ilmoituksen tekemisestä on rikoksen selvittämislle erityistä haittaa, ilmoituksen tekemistä voidaan lykätä enintään siihen saakka, kun tuomioistuin ottaa pidätetyn vangitsemisasiain käsiteltäväkseen. Ilmoitusta ei kuitenkaan saa ilman erityistä syytä tehdä vastoin pidätetyn tahtoa. Alle 18-vuotiaasta pidätetystä on ilmoitettava myös sosiaalilautakunnalle, ellei ilmoituksen tekemistä katsota tarpeettomaksi pidätetyn olosuhteiden taikka vapautteen kohdistuvan toimenpiteen perusteen vuoksi.

Käsitykseni mukaan edellä mainittujen oikeusnormien perusteella lähtökohtana on pidettävä, että kiinniotetulle lapselle tulisi varata mahdollisuus ilmoittaa kiinniotostaan vanhemmilleen tai muuhun asuinpaikkaansa. Lisäksi korostan, että ilmoittaminen on sitä tärkeämpää, mitä nuoremasta kiinniotetusta on kyse. Tapauksessa ei mielestäni ole myöskään ilmennyt perusteita sille, miksi kiinniotosta ei olisi voitu ilmoittaa kantelussa mainituille tahoilla. Kantelun ja selvityksen perusteella on jäänyt epäselväksi, oliko A pyytänyt, että kiinniotosta ilmoitettaisiin holhoojalla tai hänen sijoituspaikkaan. Käsitykseni mukaan A:lta olisi tullut joka tapauksessa tiedustella ilmoittamisesta ja varmistaa ilmoittamisen tarve. Selvityksen perusteella vaikuttaa siltä, että tapauksessa ei ole menetelty edellä mainitulla tavalla.

Saatan käsitykseni alaikäisen kiinniotosta ilmoittamisen tärkeydestä Helsingin kihlakunnan poliisilaitoksen tietoon.

3.3

Kuulustelussa läsnäolomahdollisuuden varaaminen huoltajalle ja sosiaalilautakunnan edustajalle

ETL 33 §:n 2 momentin mukaan jos epäiltynä kuulusteltava on 15 vuotta täyttänyt vajaavaltainen, huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on varattava tilaisuus olla läsnä kuulustelussa, jos tämä tutkittavaa rikosta koskevassa oikeudenkäynnissä saisi käyttää puhevaltaa päämiehensä sijassa tai ohella. Oikeudenkäymiskaaren 12 luvun 2 §:n mukaan alaikäisen vastaajan edunvalvoja, huoltaja tai muu laillinen edustaja käyttää itsenäisesti alaikäisen ohella puhevaltaa.

Kun lapsi on huostaan otettu, on sosiaalilautakunnalla lastensuojelulain 19 §:n mukaisesti oikeus päättää lapsen kasvatuksesta, valvonnasta ja muusta huolenpidosta sekä olinpaikasta siinä laajuudessa, kuin huostaanoton tarkoitus edellyttää ja sijaishuollon järjestäminen vaatii. Lapsen huostaanotto ei kuitenkaan vaikuta lapsen huoltajien asemaan. Lapsen huoltajilla on oikeus osallistua huostaanottopäätöksenkin jälkeen lasta koskevien asioiden päätöksentekoon.

Kantelijalle olisi siten A:n huoltajana tullut varata tilaisuus olla läsnä kuulustelussa, vaikka sosiaalilautakunnan edustaja olisikin ollut paikalla kuulustelussa.

Kuulusteltavan huoltajalle ei ole ehdotonta oikeutta olla läsnä kuulustelussa kaikissa tapauksissa ja poikkeuksesta läsnäolomahdollisuuden järjestämisvelvollisuudesta säädetään ETL 33 §:n 3 momentissa. Sen mukaan vajaavaltaisen lailliselle edustajalle ei tarvitse varata tilaisuutta olla läsnä kuulustelussa, jos kuulusteltavaa on rikoksen selvittämisen vuoksi välttämätöntä viipymättä kuulustella. Hallituksen esityksessä (HE 14/1985, s.35) oli esitetty, että vajaavaltaisen edustajalle ei tarvitsisi varata tilaisuutta olla läsnä kuulustelussa, jos tutkinta sen johdosta kohtuuttomasti viivästyisi tai vaikeutuisi. Lakivaliokunta (LaVM n:o 9/1986) esitti kuitenkin edellä mainittua tiukennusta ja pykälä säädettiin sen esittämässä muodossa.

Sosiaalilautakunnan edustajalle annettavasta mahdollisuudesta olla läsnä lasta kuulusteltaessa on säädetty EPA 15 §:ssä. Sen mukaan kun lasta kuulustellaan epäiltynä, sosiaalilautakunnalle on varattava tilaisuus lähettää edustajansa kuulusteluun, jollei tätä ole lastensuojelulain 15 §:n 2 momentin perusteella pidettävä *ilmeisen tarpeettomana*. Lastensuojelulain 15 §:n 2 momentin mukaan sosiaalilautakunnan tulee olla edustettuna lapsen tekemäksi ilmoitetun rangaistavan teon esitutkinnassa, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta. Lastensuojelulakia koskevan hallituksen esityksen (HE 13/1983) mukaan sosiaalilautakunnan edustajan läsnäolo saattaa olla ilmeisen tarpeetonta esimerkiksi liikenne rikkomusta käsiteltäessä.

Selvityksen mukaan on todennäköistä, että kuulustelijana toiminut vanhempi konstaapeli oli ennen kuulustelua soittanut kuulusteltavalta saamaansa nuorisokodin numeroon, mutta soittoon ei ollut vastattu. Selvityksen mukaan A:n äitiin tai johonkuhun muuhun sosiaalilautakunnan edustajaan ei ollut yritetty ottaa yhteyttä. Menettelyä perusteltiin sillä, että katsottiin olleen rikoksesta epäiltyn nuoren edun mukaista, ettei kiinniottoaikaa pitkitetty vain siitä syystä, että holhooja tai sosiaalilautakunnan edustaja olisi saatu paikalle.

Kuten edellä olevasta ilmenee, vajaavaltaisen edustajalle on varattava mahdollisuus olla läsnä kuulustelussa, jollei kuulusteltavaa ole rikoksen selvittämisen vuoksi *välttämätöntä viipymättä kuulustella*. Asiakirjoista ilmenee, että A oli otettu kiinni 6.9.2002 klo 1.30 ja hänen kuulustelunsa alkoi klo 13.30. Kuulustelu suoritettiin siten 12 tuntia kiinnioton jälkeen. Mielestäni tapauksessa ei voida siten katsoa, että kyseisellä syyllä voitaisiin perustella poliisin menettely asiassa. Todettakoon vielä, että poliisi ei ole selvityksessään vedonnutkaan kyseiseen perusteeseen.

Käsitykseni mukaan sosiaalilautakunnan edustajan tarpeellisuutta kuulustelussa on arvioitava lastensuojelullisista lähtökohdista. Sosiaalilautakunnan edustajan läsnäolon tarpeellisuutta harkittaessa on kiinnitettävä huomiota ainakin lapsen tekemäksi ilmoitetun rangaistavan teon laatuun. On tulkinnanvaraista, mitkä ovat sellaisia liikenne rikosten kaltaisia rikoksia, joita tutkittaessa sosiaalitoimen läsnäolo ei ole tarpeen. Tutkittava teko oli ryöstö ja epäilty oli kiinniotettuna asian johdosta. Käsitykseni mukaan asia oli sen verran vakava, että sosiaalilautakunnan edustajan läsnäoloa ei voida pitää kyseisen kaltaisessa

tapauksessa ilmeisen tarpeettomana. Todettakoon lisäksi, että Helsingin kaupungin sosiaalivirasto on erään toisen kantelun yhteydessä antamassa lausunnossa katsonut, että mikäli rikoksesta epäilty lapsi on sosiaalilautakunnan huostaan ottama, sosiaalilautakunnan edustus esitutkintaa suoritettaessa ei voi koskaan olla "ilmeisen tarpeetonta".

Selvityksen perusteella on jäänyt osittain epäselväksi, mihin toimiin poliisi ryhtyi varatakseen sosiaalilautakunnan edustajalle mahdollisuuden olla läsnä kuulustelussa. Helsingin sosiaaliviraston ohjeistuksen mukaan jos lapsi on huostaan otettu, lapsen sijoituslaitoksen edustaja voisi myös edustaa sosiaalilautakuntaa kuulustelussa. Käsitkseni mukaan selvityksen perusteella ei voida kuitenkaan katsoa, että sosiaalilautakunnan olisi asianmukaisesti varattu tilaisuus lähettää edustajansa kuulusteluun.

Selvityksessä on perusteltu menettelyä sillä, että huoltajan ja sosiaalilautakunnan edustajan saapuminen olisi viivytännyt vapauttamista. Sinällään voin ymmärtää poliisin menettelylleen esittämän perusteen. Lain mukaan menettelyä ei voida kuitenkaan perustella kyseisellä syyllä. Lainsäätaja perusteli säännöstä nuorten rikoksen tekijöiden ja muiden vajaavaltaiten aseman turvaamisella. Tämän johdosta mielestäni on vähintäänkin ongelmallista se, että poliisi perustelee rikoksesta epäillyn omalla edulla sitä, että se menettelee asiassa kyseisen lainsäännöksen vastaisesti.

Todettakoon vielä, että mikäli huoltajaan ja sosiaalilautakunnan edustajaan otetaan yhteyttä vasta kuulustelua aloitettaessa, on selvää, että heidän saapumisensa odottelu viivyttaa kuulustelua. Tältäkin osin olisi siten perusteltua, että kyseisille tahoille ilmoitettaisiin kiinniottamisesta mahdollisimman pian, kuten olen edellä kohdassa 3.2 todennut.

Katson, että A:n äidille ja sosiaalilautakunnan edustajalle ei ole lain edellyttämällä tavalla varattu mahdollisuutta olla läsnä A:n kuulustelussa ja asiassa on siten menetelty lainvastaisesti.

3.4

Kuulustelutodistajan läsnäolo

ETL 30 §:n 1 momentin mukaan – sellaisena kuin se oli voimassa tapahtumai-
aikaan - kahdeksatoista vuotta nuorempaa epäiltyä ei saanut kuulustella ilman todistajaa. Lain esitöiden mukaan (LaVM 8/1986) alle 18-vuotiaita kuulusteltaessa paikalla on aina oltava kuulustelutodistaja.

Selvityksen mukaan kuulustelutodistaja ei ole ollut paikalla koko kuulustelun aikaa, vaan hän on tullut paikalle vasta pöytäkirjaa allekirjoitettaessa. Menettelyä on perusteltu sillä, että tällä tavoin pystyttiin nopeuttamaan epäiltyjen kuulustelua ja sitä kautta heidän vapauttamistaan.

Laki ei mahdollista alle kahdeksantoista vuotiaan kuulustelemista ilman todistajan läsnäoloa. Menettelylle esitetyillä perusteilla ei ole siten merkitystä sen moitittavuutta arvioitaessa. Katson, että asiassa on menetelty lainvastaisesti, kun A:ta on kuulusteltu ilman kuulustelutodistajan läsnäoloa.

En voi yhtyä Helsingin kihlakunnan poliisilaitoksen lausunnossa esitettyyn kantaan, että menettelyn moitittavuutta voitaisiin pitää melko vähäisenä. Käsitykseni mukaan kuulustelutilanne on tarkasteltava kokonaisuutena. Lain mukaan lähtökohtana on, että kantelun kaltaisessa tapauksessa kuulustelutilanteessa olisi kuulusteltavan lisäksi läsnä huoltaja ja sosiaalila utakunnan edustaja. Koska edellä mainituille ei ollut annettu tilaisuutta olla läsnä kuulustelussa, mielestäni kuulustelutodistajan läsnäolo olisi ollut erityisen tärkeää.

Mielestäni on osittain tulkinnanvaraista, onko kuulustelutodistajana toiminut toinen vanhempi konstaapeli voinut toimia asiassa todistajana. Selvityksestä ja asiakirjoista ilmenee, että vanhemmat konstaapelit olivat suorittaneet rikoksesta epäiltyjen kolmen henkilön kuulustelemisen siten, että he vuorottelivat kuulustelijana ja kuulustelutodistajana toimimisessa epäiltyjen välillä.

ETL 30 §:n mukaan kuulustelutodistajan on oltava luotettava ja oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 43 §:n mukaisesti esteetön. Lain esitöiden (HE 14/1985, s.32) mukaan säädöksen tarkoituksena on taata tutkinnan luotettavuus ja puolueettomuus. Todistajan avulla voidaan myös tarvittaessa jälkeempään selvittää tutkinnan kulku. Kuulustelutodistajan käytöllä on siten merkitystä sekä kuulusteltavan että kuulustelijan oikeusturvan kannalta.

Mielestäni kuulustelutodistajan luotettavuuden kannalta voidaan nähdä ongelmaksi se, mikäli todistaja toimii samalla myös tapauksen tutkija. Oikeuskirjallisuudessa (Lehtola- Virolainen: Esitutkinta ja pakkokeinot, s.306-307) onkin katsottu, että samaa juttua tutkivien esitutkintavirkamiesten käyttöä kuulustelutodistajana tulee välttää. Voin yhtyä edellä mainittuun käsitykseen.

Asia on sen verran tulkinnanvarainen, että asiassa ei ole aihetta epäillä lainvastaista menettelyä. Saatan kuitenkin käsitykseni asiasta Helsingin kihlakunnan poliisilaitoksen tietoon lähettämällä heille jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Asia antaa aiheen kiinnittää huomiota yleisemminkin poliisin käsitykseen lain asettamien velvoitteiden tärkeydestä. Poliisi näyttää hyväksyvän sellaisen ajattelun, että viivytyksen välttämiseksi lain noudattamisesta voidaan tinkiä. Tämä ilmenee niin huoltajan ja sosiaalilautakunnan kuin kuulustelutodistajankin läsnäoloa koskevasta kannanotosta. Ymmärrän sinänsä, että tapauksessa on ollut tärkeää ratkaista kysymys kiinniotettujen vapauttamisesta mahdollisimman nopeasti. Selvityksessä ei ole kuitenkaan vedottu siihen, että kuulusteluilla – esimerkiksi tunnistamisen ilmeisen erehdyksen vuoksi – ei oletettavasti olisi kuultavien oikeusturvan kannalta olennaista merkitystä, minkä vuoksi ulkopuolisten läsnäolosta huolehtiminen olisi aiheuttanut vapaudenmenetyksen turhaa jatkumista. Vaikka näin olisikin, pidän huolestuttavana, jos poliisi katsoo lain noudattamisen olevan sidoksissa siihen, mitä poliisi itse arvioi jossakin tilanteessa tarkoituksenmukaiseksi.

Saatan edellä kohdissa 3.3 ja 3.4 esittämäni käsityksen menettelyn lainvastaisuudesta Helsingin kihlakunnan poliisilaitoksen tietoon. Kiinnitän lisäksi Helsingin kihlakunnan poliisilaitoksen poliisipäällikön ja Malmin poliisipiirin johtajan huomiota sen varmistamiseen, että kuulusteluja suorittavat poliisit ovat tietoisia säännösten asettamista vaatimuksista ja että säännöksiä myös noudatetaan. Kiinnitän vastaisen varalle heidän huomiotaan myös kohdissa 3.2 ja 3.4 esittämäni koskien kiinniotosta ilmoittamista. Tässä tarkoituksessa lähetän heille jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Saatan kuulustelijana toimineen vanhemman konstaapelin tietoon kohdassa 3.3 esittämäni käsityksen menettelyn lainvastaisuudessa. Tässä tarkoituksessa lähetän hänelle jäljennöksen tästä päätöksestäni.